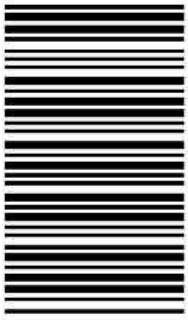

کد کنترل

122

E

122E

دفترچه شماره (1)

صبح جمعه

۹۸/۱۲/۹

«اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.»

امام خمینی (ره)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

آزمون ورودی دوره دکتری (نیمه‌متمرکز) - سال ۱۳۹۹

رشته فقه شافعی - کد (۲۱۳۴)

مدت پاسخ‌گویی: ۱۲۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۹۰

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی: زبان عربی - فقه - اصول	۹۰	۱	۹۰

این آزمون نمره منفی دارد.

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

حق چاپ، تکثیر و انتشار سؤالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون، برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز این سازمان مجاز می‌باشد و یا متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

۱۳۹۹

* داوطلب گرامی، عدم درج مشخصات و امضا در مندرجات جدول ذیل، به منزله عدم حضور شما در جلسه آزمون است.

اینجانب ..... با شماره داوطلبی ..... با آگاهی کامل، یکسان بودن شماره صندلی خود را با شماره داوطلبی مندرج در بالای کارت ورود به جلسه، بالای پاسخنامه و دفترچه سؤالات، نوع و کد کنترل درج شده بر روی دفترچه سؤالات و پائین پاسخنامه ام را تأیید می‌نمایم.

امضا:

■ ■ عین الأصح و الأدق في الجواب للترجمة أو التعريب أو المفهوم (۱-۱۰)

۱- عین الخطأ في المفهوم:

- ۱) ﴿هل لنا من شفعاء فيشفعوا لنا﴾: آیا برای ما شفیعیانی هستند تا ما را شفاعت کنند!
  - ۲) ﴿لا تطغوا فيه فيحلّ عليكم غضبي﴾: در آن از حدّ و اندازه مگذرید که غضب من بر شما فرود آید!
  - ۳) ﴿لولا آخرتني ... فأصدقّ و أكن من الصالحين﴾: چرا أجل مرا به تأخیر نینداختی ... تا صدقه دهم و از صالحان باشم!
  - ۴) ﴿لما يعلم الله الذين جاهدوا منكم و يعلم الصابرين﴾: خداوند هنوز کسانی را که از شما جهاد کردند و صبر پیشه نمودند، مشخص نکرده است!
- ۲- «ويحك! إن لكل أجل وقتاً لا يعود، و سبباً لا يتجاوز، فلا تعدّ نمثل هذه الكلمات، فإنما نفت الشيطان على لسانك!». عین الصحيح: وای بر تو! .....

- ۱) هر اجلی را زمانی است که از آن پیش نمی‌افتد، و سببی است که از آن در نمی‌گذرد، پس به چنین سخنانی باز نگرد، که آن فقط شیطان بود که بر زبانت دمید!
- ۲) هر سر رسیدی را اجلی است معین که از آن نمی‌گذرد، و سببی دارد که از آن تجاوز نمی‌کند، پس چنین کلماتی دیگر باز نگردد، چه آن دمیدن شیطان می‌باشد بر زبان تو!
- ۳) هر مهلتی را زمانی است معین که از آن نمی‌گذرد، و علتی است که از آن عبور نمی‌کند، پس دیگر این چنین سخن مگو، که این شیطان بود که چنین حرفی را بر زبانت جاری ساخت!
- ۴) هر زمانی را مهلتی است که از آن تجاوز نمی‌کند، و علتی است که از آن در نمی‌گذرد، پس بار دیگر به مثل این کلمات باز نگرد، زیرا تنها شیطان است که بر زبانت دمیده است!

۳- «أنا لا أحب أن أخدع نفسي عن نفسي، كما لا أحب أن أخدع الناس عنها!». عین الصحيح في المفهوم:

- ۱) من دوست ندارم درباره نفس خویش خودم را فریب دهم، همچنانکه دوست ندارم مردم را گمراه کنم!
- ۲) من دوست ندارم خودم به خودم دروغ بگویم، چنانکه دوست ندارم دیگران را درباره خود گمراه کنم!
- ۳) من تمایلی ندارم از خودم به خودم نیرنگ بزنم، همانطور که دوست ندارم دیگران را فریب دهم!
- ۴) من میل ندارم به خودم دروغ بگویم، چنانکه دوست ندارم دیگران درباره آن دروغ بگویند!

۴- « و من لا یغض عینه عن صدیقه و عن بعض ما فیه، یمت و هو عاتب! »:

- ۱) هر آنکس که از دوست خود و از برخی عیوبی که در اوست چشم‌پوشی نکند، در حال سرزنش کردن می‌میرد!
- ۲) هر کس چشمان خود را بر عیب‌هایی که در بعضی دوستان وی است نبندد، در حال عتاب از دنیا می‌رود!
- ۳) آنکه بخاطر دوست خویش از بعضی عیوبی که در اوست اغماض نکند، در حالی می‌میرد که سرزنش‌کننده است!
- ۴) هر که چشم خویش را از عیب‌هایی که در دوست خود می‌بیند اغماض نکند، در حالی از دنیا می‌رود که عتاب‌کننده است.

۵- « و لو رأتی فی نار مسعرة ثم استطاعت، لزدت فوقها حطباً! »:

- ۱) اگرچه مرا در حال سوختن در آتش ببیند، توانایی دارد هیزم آن را اضافه کند!
- ۲) هرگاه مرا افروخته در آتشی ببیند، سپس اگر بتواند هیزم بر آن می‌گذارد!
- ۳) چنانچه مرا در آتش سوزان ببیند، می‌تواند هیزم آن را افزون سازد!
- ۴) اگر مرا در آتشی افروخته ببیند و بتواند، هیزم بر آن می‌افزاید!

۶- « و وضع الندی فی موضع السیف بالعلی مضر، کوضع السیف فی موضع الندی! ». عین غیرالمناسب لمفهوم البیت:

۱) گرچه احسان نکوست از کم و بیش	ظلم باشد به غیر موضع خویش!
۲) نیکی‌ی ار در محل خود نبود	ظلم خوانندش ار چه بد نبود!
۳) نیکی‌ی کنی بجای تو نیکی‌ی کنند باز	ور بد کنی بجای تو از بد بتر کنند!
۴) نکوئی با بدان کردن چنان است	که بد کردن بجای نیک مردان!

۷- « من یزرع الشوک لا یحصد به العنبا! ». عین الأكثر مناسبة (معنی و لفظاً):

۱) از نی بویا شکر نخوری!	۲) بدی را بد بود آخر مکافات!
۳) ز زمین شوره سنبل برنیاید!	۴) خرما نتوان خورد از این خار که کشتیم!

۸- « چگونه می‌توان با چیزی که در وجودش نیازمند تو است، بر تو استدلال کرد! »:

- ۱) کیف الاستدلال بوجودك بما مفتقر إلى وجودك!
- ۲) کیف یستدل علیك بما هو فی وجوده مفتقر إليك!
- ۳) کیف یمكن الاستدلال عنك بواسطة التی محتاج إليك!
- ۴) کیف نستطیع أن نستدل بوجودك بمن هو محتاج إلى وجودك!

٩- « مسألة اسلام در بينش معتقدانش، از رهبري گرفته تا رهروي، مسألة دعوتی است زنده و پويا در همه سطوح! »:

(١) في معتقد المؤمنين بالاسلام، إنه مسألة الدعوة الحية النشيطة على سطح القاعدة حتى القيادة و على جميع الأصعدة!

(٢) في وعي المؤمنين بالاسلام، إنه مسألة الدعوة الحية النشيطة على سطح الزعيم حتى القاعدة و على جميع السطوح!

(٣) إن مسألة الإسلام في معتقد المعتقدين به و على سطح الزعامة حتى التبعية، إنها مسألة دعوة نشطة و حية على جميع السطوح!

(٤) إن مسألة الإسلام في وعي المؤمنين به على مستوى القيادة حتى القاعدة، هي مسألة دعوة نشطة و متحركة في كل صعيد!

١٠- « نفوذ و توسعه دانش و فرهنگ اسلامي در اروپا، یکی از عوامل اصلي ظهور رنسانس در قرن ١٥ بوده است! »:

(١) كان نفوذ و انتشار العلم و الثقافة الإسلامية في أوروبا أحد العوامل الرئيسية لحدوث النهضة العلمية في القرن الخامس عشر!

(٢) إن نفوذ و توسيع العلم و الثقافة الإسلامية في بلاد أوروبا كان من العوامل الأصلية لبروز النهضة الثقافية في قرن الخامس عشر!

(٣) كان لنفوذ و توسعه العلوم و الثقافات الإسلامية في أوروبا العامل الرئيسي لإيجاد الانبعاث الثقافي في القرن الخامس عشر!

(٤) إن النفوذ و النشر للعلم و الثقافة الإسلامية في أوروبا هو العامل الأصلي في حصول الانبعاث الثقافي في قرن الخامس عشر!

■ ■ عین المناسب للجواب عن التشكيل (١١-١٣)

١١- « كم الساعة الآن و كم دقيقة انتظرتني؟ الساعة الآن الثانية إلا خمس دقائق! ». عین الخطأ:

(١) الساعة . الآن . انتظرت . خمس . دقائق

(٢) كم . الساعة . دقيقة . انتظرت . الثانية

(٣) كم . دقيقة . انتظرت . الساعة . خمس

(٤) دقيقة . الآن . انتظرت . الثانية . خمس

- ١٧- « أعزز بنا و أكف، إن دُعينا يوماً إلى نصره من يلينا! ». عَيْن الخطأ:
- (١) أكف: فعل جامد لإنشاء التَّعجب على وزن الأمر، مبني على حذف حرف العلة، فاعله الضمير المستتر فيه وجوباً تقديره « أنت »
- (٢) أعزز: فعل جامد لإنشاء التَّعجب على وزن الأمر، مضاعف و ممتنع الإدغام، فاعله ضمير « نا » المجرور في اللفظ بالباء الزائدة، و الجملة فعلية
- (٣) يلي: فعل مرفوع بضمّة مقدّرة و فاعله الضمير المستتر فيه جوازاً تقديره « هو » و الجملة فعلية و صلة للموصول « من » و عائدها الضمير المستتر
- (٤) دُعينا: فعل ماضٍ مجرد ثلاثي و مبني للمجهول أو للمفعول، معتل و ناقص و إعلاله بالقلب، نائب فاعله ضمير « نا » البارز، و الجملة فعلية و شرطية
- ١٨- « و لم أر كالمعروف، أمّا مذاقه فحلّو، و أمّا وجهه فجميل! ». عَيْن الخطأ:
- (١) أمّا: حرف شرط و تفصيل، مذاق: مصدر ميمي و مبتأ و مرفوع و خبره المفرد « حلّو » و اقتترانه بالفاء واجب
- (٢) كالمعروف: الكاف اسم بمعنى « مثل » مفعول به و منصوب محلاً لفعل « أر »، المعروف: اسم مفعول و مضاف إليه و مجرور
- (٣) أر: مضارع من مزيد ثلاثي (باب إفعال)، معتل و ناقص، و له إعلال حذف الهمة وجوباً، مجزوم بحذف حرف العلة
- (٤) لم أر: « لم » حرف نفي و نقل، « أر »: للمتكلّم وحده من فعل مجرّد ثلاثي، فاعله الضمير المستتر فيه وجوباً تقديره « أنا » و الجملة فعلية

■ ■ عَيْن المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (١٩-٣٠)

- ١٩- عَيْن الصحيح للفراغ: إنَّ المصدر «إتّمار» مأخوذ من مادة.....
- (١) « يمر » و لا غير
- (٢) « يمر » أو « متر »
- (٣) « أمر » و لا غير
- (٤) « أمر » أو « ومر »
- ٢٠- « عُدّة - أرزاء - عُدّاء - مبراة ». عَيْن الصحيح في الأوزان:
- (١) فُعلة . فَعلاء . فَعلاء . مِفعلة
- (٢) فُعلة . أفعال . فَعَال . مِفعلة
- (٣) فُعال . فَعلاء . فَعلاء . مِفعال
- (٤) فُعال . أفعال . فَعَال . مِفعال
- ٢١- عَيْن ما كَلِه ممنوع من الصرف:
- (١) طوس . حضر موت . أرمل
- (٢) بلخ . ليالٍ . حمزة
- (٣) شوش . ثلاث . تلفزيون
- (٤) هند . جوعى . مناذرة

٢٢- عین الصحيح في التصغير:

- (١) ميعاد ← مبيعد / شاعر ← شويعر
 (٢) موقظ ← مويقيظ / موعد ← موعيد
 (٣) أرض ← أريضة / أحلى ← أحيلي
 (٤) شمس ← شميسة / مريم ← مريم

٢٣- ﴿لولا أن من الله علينا﴾. عین الصحيح في نوع «أن»:

- (١) موصول حرفي
 (٢) زائدة للتأكيد
 (٣) مخففة من الثقيلة
 (٤) مفسرة لما قبلها

٢٤- عین «كم» لا يمكن أن تكون استفهامية:

- (١) كم إجابة أجبت حتى الآن!
 (٢) كم ساع بينكم في الصف!
 (٣) كم بشرى أبشرتهم بها!
 (٤) كم طالعت من كتب مفيدة!

٢٥- عین الخطأ في جواب الشرط:

- (١) إن فُمت بهذا المسعى المحمود فوالله تلج الألسنة بذكرك!
 (٢) إن تخلص لله العمل والله يضاعف لك الأجر أضعافاً!
 (٣) الكتاب والله إن تطالعه فهو خير جليس!
 (٤) والله إن إنقيتم لي جعلن الله لكم مخرجاً!

٢٦- عین الخطأ (في باب العدد):

- (١) متى تُعيد لي ألف التومان الذي أسلفته إياك من قبل؟
 (٢) متى تُعيدني لي الاثني عشر كتاباً الذي أعرتها إياك؟
 (٣) إني لم أطلع حتى الآن الإحدى والعشرين مقالة التي استعرتها من المكتبة!
 (٤) إني لم أطلع الكتب الثلاثة والخمس مقالات التي استعرتها من المكتبة حتى الآن!

٢٧- عین الواو لا تكون إلا معية:

- (١) كل طالب و جهده متلازمان في العمل!
 (٢) إن الله يرزقنا و إياكم لو كنا كادحين!
 (٣) نجحتُ و اثنتين من زميلاتي في الامتحان!
 (٤) بعد غياب الشمس طلع النجم و القمر في السماء!

٢٨- عین الخطأ (في باب الاختصاص):

- (١) عليكم معشر الطلبة نعمد!
 (٢) علي أيها البطل يعول في القتال!
 (٣) عليهم الأبطال تعتمد الأمة!
 (٤) بنا رجال الغد تتعلق آمال الأمة!

٢٩- عین الخطأ (في باب التنارع):

- (١) اجتهدتُ و أكرمتُهما الطالبان!
 (٢) قامت و قعدن المؤمنات في الصلاة!
 (٣) أيديناهم و أيدينا المواطنين!
 (٤) جاهدوا و انتصر المسلمون في طريق الحق!

۳۰- عَيْنِ الْخَطَا لِلْفِرَاقِ: « سيفوز طلبية الصف بجوائز و لا سيما ... منهم! »

(۱) المجدد (۲) المجدد (۳) المجدون (۴) المجدين

۳۱- مسافری آب در اختیار ندارد و می‌خواهد نماز ظهر و عصر را به صورت جمع تقدیم بخواند حکم چنین شخصی چیست؟

(۱) نمی‌تواند جمع کند چون ممکن است تا وقت نماز بعدی، آب، یافت شود.

(۲) هر دو نماز را باید با یک تیمم بخواند زیرا در صورت تیمم مجدد، بین دو نماز، فاصله ایجاد می‌شود.

(۳) می‌تواند هر دو نماز را با یک تیمم بخواند چون در حالت جمع، هر دو نماز، در حکم نماز واحد هستند.

(۴) باید برای هر کدام از نمازها یک تیمم به‌جای آورد چون با هر تیمم فقط یک نماز فرض می‌شود خواند.

۳۲- شخصی نیت خواندن نماز نافله کرده و تکبیرة الاحرام گفته است، کدام گزینه در مورد تغییر نیت او در حین نماز صحیح است؟

(۱) فقط می‌تواند نیت افزایش تعداد رکعات بنماید.

(۲) فقط مجاز به نیت کاهش تعداد رکعات نماز است.

(۳) می‌تواند نیت کند تعداد رکعات نماز را کم یا زیاد کند.

(۴) تغییر نیت تعداد رکعات در حین نماز، مطلقاً مبطل است.

۳۳- یکی از شروط وجوب زکات، «ملکیت تام» است، منظور از ملکیت تام در این باب، چیست؟

(۱) ملکیت آن همانند ملکیت مال به سرقت رفته و یا گم شده و امثال آن‌ها، ضعیف نباشد.

(۲) ملکیت آن مال از طریق اسباب منجزی مانند ارث منتقل شده باشد.

(۳) در ملکیت آن مال، کسی با مالک، شریک نباشد.

(۴) ملکیت بر اعیان باشد نه بر منافع.

۳۴- اگر دائن، طلب خود از شخص مدیون فقیر را به‌عنوان زکات محسوب کند، حکم ادای زکات او کدام است؟

(۱) در هر صورت، به شرط عدم بازپس‌گیری از مدیون، ادای زکات محسوب می‌شود.

(۲) در صورت بازپس‌گرفتن دین و تحویل دوباره آن به مدیون، ادای زکات محسوب می‌شود.

(۳) تنها در صورت بازپس‌گرفتن دین و تحویل آن به فقیر دیگر، ادای زکات محسوب می‌شود.

(۴) در صورت پس‌نگرفتن دین به شرط اطلاع مدیون از قرارگرفتن بدهی به‌عنوان زکات، زکات محسوب می‌شود.

۳۵- حکم روزه کسی که به گمان عدم طلوع فجر سحری بخورد یا کسی که به گمان غروب خورشید افطار کند و خلاف آن ثابت شود، کدام است؟

(۱) روزه فرد اول باطل بوده و باید قضا کند ولی روزه فرد دوم مجزی است.

(۲) هر دو می‌توانند روزه آن روز را افطار کرده و یک روز دیگر قضا کنند.

(۳) هر دو باید آن روز امساک کرده و یک روز دیگر قضا کنند.

(۴) در صورت امساک تا آخر روز، روزه هر دو مجزی است.

۳۶- انجام کدام یک از اعمال در حج با پرداخت یک فدیة جبران می‌شود؟

(۱) تطیب متناوب در احرام

(۲) پوشیدن لباس چند بار متوالی

(۳) حلق و تطیب به دلیل عذر شرعی

(۴) لباس پوشیدن و تطیب به دلیل عذر شرعی

- ۳۷- کدام گزینه دربارهٔ صحت حوالهٔ ثمن در زمان خیار و حوالهٔ آن قبل از قبض مبیع صحیح است؟
- (۱) در هر دو حالت، حواله صحیح است.
  - (۲) در هر دو حالت، حواله باطل است.
  - (۳) در زمان خیار، باطل و قبل از قبض مبیع، صحیح است.
  - (۴) در زمان خیار، صحیح و قبل از قبض مبیع، باطل است.
- ۳۸- شخصی مالی را که در تصرف غاصب بوده خریده است، بایع توانایی رفع تصرف غاصب را ندارد. آیا مشتری می‌تواند معامله را فسخ کند؟
- (۱) اگر مشتری حین العقد قدرت بر رفع تصرف غاصب داشته، مطلقاً حق فسخ ندارد.
  - (۲) می‌تواند فسخ کند خواه عالم به غصب بوده باشد و خواه جاهل به آن.
  - (۳) حق فسخ ندارد خواه عالم به غصب بوده باشد و خواه جاهل به آن.
  - (۴) اگر حین العقد جاهل به غصب بوده باشد حق فسخ دارد.
- ۳۹- در عقد سلم چنانچه مسلمٌ الیه، مسلمٌ فیهِ را قبل از حلول أجل آمادهٔ تسلیم کند آیا می‌توان مسلمٌ را اجبار به قبول کرد؟
- (۱) مطلقاً نمی‌توان اجبار به قبول کرد.
  - (۲) اگر مسلمٌ فیهِ در معرض تضییع باشد می‌توان اجبار به قبول کرد.
  - (۳) اگر امتناع از قبول، معلّل به اغراض صحیحه باشد نمی‌توان اجبار کرد.
  - (۴) اگر مسلمٌ الیه غرض صحیحی در تعجیل داشته باشد مسلمٌ در هر حال اجبار به قبول می‌شود.
- ۴۰- مستأجر، عین مستأجره را به اعاره می‌دهد و این عین، بدون تعدی و تفریط مستعیر، تلف می‌شود، در چنین صورتی کدام گزینه صحیح است؟
- (۱) مستأجر، ضامن است زیرا به اعاره دادن عین مستأجره، صحیح نیست.
  - (۲) مستعیر، ضامن نیست زیرا نایب مستأجر است و ید مستأجر، امانی است.
  - (۳) مستعیر، ضامن است زیرا اصولاً ید مستعیر ضمانی است چون عقد برای منفعت او است.
  - (۴) مستأجر و مستعیر، متضامناً مسئول هستند و مالک به هر کدام که بخواهد می‌تواند رجوع کند.
- ۴۱- «پس از عقد حواله معلوم می‌شود که محال علیه در حین عقد، مفلس بوده است.» در این صورت کدام گزینه صحیح است؟
- (۱) محتال، مطلقاً حق رجوع به محیل ندارد چون خود به حواله راضی شده است.
  - (۲) اگر حواله را بیع بدانیم محتال حق رجوع به محیل دارد و گرنه حق رجوع ندارد.
  - (۳) محتال در هر حال حق رجوع به محیل دارد چون حواله متضمن غرر و ضرر بوده است.
  - (۴) اگر حواله را استیفای حق بدانیم محتال حق رجوع به محیل دارد و گرنه حق رجوع ندارد.
- ۴۲- در کدام مورد «عقد مساقات» نادرست است؟
- (۱) سهم عامل بیش از مالک، تعیین شود، چون در مساقات، سهم مالک نباید از سهم عامل کمتر باشد.
  - (۲) شرط شود که عامل به تنهایی به عمل اشتغال ورزد، زیرا ممکن است نیازمند کمک باشد.
  - (۳) مدت عقد، به رسیدن محصول، مقید شود، زیرا زمان رسیدن محصول، مجهول است.
  - (۴) اگر مدت مساقات دو سال باشد و سهم عامل در سال اول و سال دوم، متفاوت باشد.
- ۴۳- عدم صحت توالی دو ضمان بر مبیع واحد در زمان واحد، ناشی از کدام شرایط بیع است؟
- (۱) لزوم ثبوت ملک بر مبیع
  - (۲) لزوم قبض مبیع قبل از بیع مجدد
  - (۳) لزوم قدرت بر تسلیم مبیع در زمان بیع
  - (۴) لزوم اجازهٔ مالک قبل از تصرف در مبیع

- ۴۴- «هرگاه مشتری سهم خود را که در آن حق شفعه جریان دارد اجاره دهد یا وقف کند» حکم تصرف وی و حق شفعه شفیع چیست؟
- (۱) اجاره و وقف صحیح است و با خروج شیء از ملکیت مشتری، حق شفیع ساقط می‌شود.
  - (۲) وقف، باطل و اجاره، صحیح است و شفیع حق نقض دارد.
  - (۳) اجاره، باطل و وقف، صحیح است ولی شفیع حق نقض دارد.
  - (۴) اجاره و وقف صحیح است ولی شفیع حق نقض آن‌ها را دارد.
- ۴۵- مطابق رأی راجح مذهب شافعی، کدام گزینه درباره «ابراء» و «ابراء مجهول» صحیح است؟
- (۱) ابراء، تملیک است و تملیک مجهول باطل است.
  - (۲) ابراء، اسقاط است و اسقاط مجهول باطل است.
  - (۳) ابراء، تملیک است و تملیک مجهول صحیح است.
  - (۴) ابراء، اسقاط است و اسقاط مجهول صحیح است.
- ۴۶- کدام گزینه از جمله شروط «التقاط لقیط» به‌شمار نمی‌رود؟
- (۱) رشد، چون امکان تقویت او با نصب ناظر توسط حاکم وجود دارد.
  - (۲) غنی، چون در صورت فقر لقیط، تأمین نفقه او بر عهده بیت‌المال است.
  - (۳) حریت، زیرا التقاط لقیط، تصرف مالی نیست که برده از آن محروم گردد.
  - (۴) عدالت، زیرا التقاط لقیط از جمله ولایات نیست که فرد فاسق از آن محروم گردد.
- ۴۷- در صورت انقراض موقوف علیهم، کدام گزینه صحیح است؟
- (۱) وقف باطل نمی‌شود و منافع آن به فرزندان موقوف علیهم داده می‌شود.
  - (۲) وقف باطل می‌شود و عین موقوفه براساس قرابت رحم به ورثه واقف می‌شود.
  - (۳) وقف باطل نمی‌شود و منافع آن به اعتبار قرابت رحم به ورثه واقف داده می‌شود.
  - (۴) وقف باطل می‌شود و عین موقوفه به اعتبار حساب مواریث به ورثه واقف داده می‌شود.
- ۴۸- «شخصی مدعی مالکیت قطعه زمینی است که در تصرف دیگری است. مدعی علیه به مالکیت وی اقرار می‌کند و نهایتاً در برابر منافع دو سائله باغ مدعی علیه، مصالحه می‌کنند.» حکم چنین مصالحه‌ای چیست؟
- (۱) باطل است چون صلح مع‌الاقرار است.
  - (۲) صحیح است و احکام اجاره در آن جاری می‌شود.
  - (۳) صحیح است و احکام صلح در آن جاری می‌شود.
  - (۴) اگر ارزش منافع باغ، معادل قیمت زمین مورد ادعای مدعی باشد صحیح و الا باطل است.
- ۴۹- «شخصی منافع خودرو خود را بدون تعیین مدت، برای دیگری وصیت کرده است.» کدام گزینه درباره چنین وصیتی درست است؟
- (۱) صحیح است و بر حداقل مدتی که امکان انتفاع از منافع وجود دارد حمل می‌شود.
  - (۲) باطل است زیرا مورد وصیت، باید عین باشد نه منفعت.
  - (۳) باطل است به دلیل مجهول بودن مدت.
  - (۴) صحیح است و اطلاق، مقتضی تأیید.
- ۵۰- کدام گزینه درباره تزویج زنی که فاقد ولی شرعی است و دسترسی به حاکم ندارد، صحیح است؟
- (۱) زن، فردی واجد اوصاف ولایت انتخاب می‌کند و آن شخص او را تزویج می‌کند.
  - (۲) زن به شخص عالم عادل رجوع و او از باب تحکیم تزویج می‌کند.
  - (۳) تزویج وی تا دسترسی به حاکم به تعویق می‌افتد.
  - (۴) زن، اضطراراً و استحساناً خود را تزویج می‌کند.

- ۵۱- «مردی با زنی ازدواج کرده و مهر او را سهم خویش از مال مشاعی قرار داده که در آن حق شفعه جریان دارد.» در این صورت کدام گزینه صحیح است؟
- (۱) شریک می‌تواند سهم او را در مقابل مهرالمثل، تملک کند.
  - (۲) اگر زوجه مدخول بها واقع شود حق شفعه ثابت است و گرنه خیر.
  - (۳) حق شفعه در مقابل قیمت سهم فرد و با تقویم حاکم ثابت می‌شود.
  - (۴) حق شفعه ثابت نیست زیرا سهم فرد از طریق بیع، از ملکیت شریک خارج نشده است.
- ۵۲- پس از وقوع طلاق خلعی، میان زوجین در میزان مال الخلع، اختلاف به وجود می‌آید و هیچ یک دلیلی بر اثبات مدعای خویش ندارند. در این صورت کدام گزینه صحیح است؟
- (۱) زوجه ملزم به پرداخت مهرالمثل به زوج است.
  - (۲) با توافق زوجین میزان جدیدی تعیین می‌گردد.
  - (۳) میانگین ادعای زوج و زوجه مبنای حکم قرار می‌گیرد.
  - (۴) به دلیل قاعده «الأخذ بأقل ما قیل» کمترین میزان مورد ادعا، ملاک عمل است.
- ۵۳- «مهرالمتعه» به کدام یک از زنان تعلق می‌گیرد؟
- (۱) زنی که نکاح وی به واسطه غیب فسخ شده باشد.
  - (۲) زوجه مرتده که نکاح وی منفسخ شده باشد.
  - (۳) مطلقه مدخول بها پس از تعیین مهر
  - (۴) زوجه که همسر وی فوت کرده باشد.
- ۵۴- «زوجه به زوج می‌گوید: در مقابل آنچه در تصرف من است طلاقم بده. زوج بدون آن که بداند چه چیزی در تصرف اوست قبول می‌کند و او را طلاق می‌دهد.» در این صورت کدام طلاق واقع می‌شود؟
- (۱) رجعی بدون عوض
  - (۲) بائن در مقابل مهرالمثل
  - (۳) بائن در مقابل آنچه در تصرف زوجه است.
  - (۴) رجعی در مقابل اقل آنچه که مال نامیده شود.
- ۵۵- کدام یک از موارد، شرط حضانت به‌شمار نمی‌رود؟
- (۱) حریت حاضن
  - (۲) اقامت حاضن
  - (۳) نبودن در قید نکاح اگر حاضن زن باشد.
  - (۴) توانایی مالی حاضن
- ۵۶- در کدام مسئله سهم الارث «ام» بیشتر است؟
- (۱) ماتت عن ام و جد و ابن ابن
  - (۲) ماتت عن زوج و ام و اخت شقیقه
  - (۳) مات عن اربع زوجات و اخ لأم و جد و أم
  - (۴) مات عن جدتین و اخت لأم و ثلاث زوجات و ام
- ۵۷- «حسن با علم و عمد غذای مسمومی به احمد تعارف می‌کند. احمد، غذا را تناول می‌کند و در اثر مسمومیت می‌میرد.» کدام گزینه درباره این مسئله صحیح است؟
- (۱) اگر احمد صغیر یا مجنون باشد قتل، عمد و حسن، قابل قصاص است.
  - (۲) اگر احمد مکلف بوده و جاهل به مسمومیت غذا باشد قتل، عمد و حسن، قابل قصاص است.
  - (۳) اگر احمد، عالم به مسمومیت غذا باشد قتل، غیرعمد و حسن، محکوم به پرداخت تمام دیه می‌شود.
  - (۴) اگر احمد، عالم به مسمومیت غذا باشد قتل، غیرعمد و حسن، محکوم به پرداخت نصف دیه می‌شود.
- ۵۸- «فردی فرزندش را به شناگری می‌سپارد تا به او شنا بیاموزد اما فرزندش غرق می‌شود.» رأی صحیح مذهب شافعی در این باره کدام است؟
- (۱) بر عاقله شناگر است که دیه قتل خطا را بپردازند.
  - (۲) چیزی بر شناگر نیست مگر تعدی‌اش ثابت شود.
  - (۳) عاقله شناگر باید دیه شبه عمد بپردازند.
  - (۴) شناگر باید دیه شبه عمد بپردازد.

۵۹- کدام اقرار برای مُقِرِّ، الزام‌آور نیست؟

- (۱) إِذَا قَدِمَ زَيْدٌ فُلْفُلَانَ عَلَيَّ مَائَةً
(۲) لَهُ عَلَيَّ عَشْرَةٌ لَا تَلْزِمُنِي
(۳) لَهُ عَلَيَّ مَائَةٌ مِنْ ثَمَنِ كَلْبٍ
(۴) لَهُ عَلَيَّ عَشْرَةٌ إِلَّا عَشْرَةٌ

۶۰- کدام گزینه در مورد «قسم مدعی علیه توسط قاضی» صحیح است؟

- (۱) در صورت عدم وجود ادله دیگر و رضایت طرفین، قاضی حق قسم دادن مدعی علیه را دارد.
(۲) قاضی به رضایت طرفین دعوا، حق قسم دادن مدعی علیه را دارد.
(۳) قاضی حق قسم دادن مدعی علیه جز به تقاضای مدعی را ندارد.
(۴) قاضی در هر صورت حق قسم دادن مدعی علیه را دارد.

۶۱- شرعی بودن حُسن و قبح از نظر اشاعره به کدام معنا است؟

- (۱) ترتب ذم و عقاب، مآلاً
(۲) ترتب ذم و عقاب، حالاً و مآلاً
(۳) ترتب ذم، حالاً و ترتب عقاب، مآلاً
(۴) ترتب ذم، حالاً و مآلاً و ترتب عقاب، مآلاً

۶۲- کدام گزینه درباره «وجوب اتمام مندوب» صحیح است؟

- (۱) از نظر شافعیه مطلقاً واجب نیست.
(۲) از نظر حنفیه مطلقاً واجب نیست.
(۳) از نظر شافعیه در نماز، واجب و در روزه، واجب نیست.
(۴) از نظر حنفیه در نماز، واجب و در روزه، واجب نیست.

۶۳- از نظر شافعیه کدام گزینه درباره «اجزاء» صحیح است؟

- (۱) مختص عبادات واجب است.
(۲) به مطلق عبادات و عقود اختصاص دارد.
(۳) به مطلق عبادات و عقود تبرعی اختصاص دارد.
(۴) مختص عبادات است اعم از واجب و مندوب.

۶۴- کدام گزینه در تعریف «علم» صحیح است؟

- (۱) ادراک بلاحکم که جازم و غیرقابل تغییر باشد.
(۲) ادراک مع الحکم که جازم و غیرقابل تغییر باشد.
(۳) ادراک بلاحکم که جازم و قابل تغییر باشد.
(۴) ادراک مع الحکم که جازم و قابل تغییر باشد.

۶۵- کدام گزینه در مورد «تکلیف غافل» صحیح است؟

- (۱) اصح: ممتنع است زیرا علم به مکلفیه ندارد.
(۲) جایز است، زیرا غافل دارای اهلیت خطاب است.
(۳) اجماع: ممتنع است زیرا امثال برای او ممکن نیست.
(۴) جایز است، زیرا امکان قضای تکالیف شرعی برای غافل وجود دارد.

۶۶- کدام گزینه رأی اصح اصولیان شافعیه را در مورد «فرض کفایی» بیان می‌کند؟

- (۱) از حیث شدت نیاز، هیچ فرقی با فرض عین ندارد.
(۲) تنها مشابهتش با فرض عین، در ظاهر تسمیه لفظی آن است.
(۳) با شروع، متعین نمی‌شود زیرا قصد، حصول آن فی الجمله است.
(۴) با شروع، متعین می‌شود زیرا از حیث وجوب و اتمام، همانند فرض عین است.

۶۷- کدام گزینه در مورد قرائات شاذ (ماورای قرائات دهگانه) صحیح است؟

- (۱) در حکم آیات منسوخ است.
(۲) جاری مجرای اخبار آحاد است.
(۳) حمل بر تفسیر قرآء می‌شود.
(۴) قرائت به آن‌ها در نماز مکروه است.

- ۶۸- در خصوص مفهوم «موافقه» کدام یک از موارد صحیح است؟
 (۱) حجیت و مبنای دلالت آن محل وفاق است.
 (۲) حجیت و مبنای دلالت آن محل خلاف است.
 (۳) حجیت آن محل خلاف و مبنای دلالت آن مورد اتفاق است.
 (۴) حجیت آن مورد اتفاق و مبنای دلالت آن محل خلاف است.
- ۶۹- مبنای حجیت مفاهیم مخالف، کدام یک از مبنای است؟
 (۱) مبنای لغوی به دلیل استدلال علمای لغت به آن
 (۲) مبنای قیاسی به دلیل قیاس بر عمل مخاطبان اولیه پیام
 (۳) مبنای عقلی به دلیل عدم صدور کلام عبث از شارع حکیم
 (۴) مبنای شرعی به دلیل استقرار حجیت آن در شرع با استقراء
- ۷۰- آیا عام، صورت نادره و صورت غیرمقصوده را شامل می شود؟
 (۱) صورت نادره را شامل می شود ولی صورت غیرمقصوده را شامل نمی شود.
 (۲) صورت غیرمقصوده را شامل می شود ولی صورت نادره را شامل نمی شود.
 (۳) هر دو را شامل می شود.
 (۴) هیچ کدام را شامل نمی شود.
- ۷۱- مطابق قول اصح شافعیه، نکره در سیاق نفی، چگونه بر عموم دلالت می کند؟
 (۱) عرفاً (۲) معناً (۳) وضعاً (۴) عقلاً
- ۷۲- اقتضای آیه شریفه «... خذ من أموالهم صدقة...» کدام است؟
 (۱) وجوب اخذ از همه اموال به دلیل اقتضای عموم
 (۲) امثال امر با اخذ دو نوع مال، چون حداقل جمع، دو است.
 (۳) امثال امر با اخذ سه نوع مال، چون حداقل جمع، سه است.
 (۴) امثال امر با اخذ از یک نوع مال به دلیل نکره بودن لفظ صدقة
- ۷۳- کدام گزینه در خصوص «امر» صحیح است؟
 (۱) امر نفسی به انجام کار معین، مستلزم نهی از ضد آن است.
 (۲) اعتقاد به وجوب امر در تحقق مطلوب قبل از بحث از معارض، واجب نیست.
 (۳) امر به مخاطب برای درخواست کاری از دیگران، شامل مخاطب نیز می گردد.
 (۴) امر موقت به شیء، اگر در زمان مشخص شده امتثال نشود، مستلزم قضاء نیست.
- ۷۴- امر به یکی از امور مبهم، مستلزم کدام مورد است؟
 (۱) وجوب عمل به امر اعلی به خاطر احتیاط
 (۲) جواز عمل به یکی از امور به اختیار مکلف
 (۳) وجوب عمل به یکی از امور به صورت مطلق
 (۴) جواز عمل به امر ادنی با استناد به قاعده تیسیر
- ۷۵- کدام گزینه در خصوص «اقتضای صیغه نهی» صحیح است؟
 (۱) نهی تنزیهی اگر متوجه لازم منهی عنه شود مقتضی فساد است.
 (۲) نهی تنزیهی اگر متوجه جزء منهی عنه شود مقتضی فساد نیست.
 (۳) اگر معلوم نشود که نهی متوجه چیست مقتضی فساد منهی عنه نیست.
 (۴) صرفاً در صورتی نهی مقتضی فساد منهی عنه است که نهی متوجه ذات شیء باشد.

- ۷۶- کدام گزینه درباره «نهی از امور متعدد» صحیح است؟
 (۱) جمعاً و فرقاً و جمعاً صحیح است.
 (۲) جمعاً و فرقاً و جمعاً صحیح نیست.
 (۳) جمعاً و جمعاً صحیح است و فرقاً صحیح نیست.
 (۴) جمعاً و فرقاً صحیح است و جمعاً صحیح نیست.
- ۷۷- از نظر اکثر علما، کدام گزینه درباره «خبر واحد» صحیح است؟
 (۱) اگر از نوع مستفیض و مقرون به قرینه باشد افاده علم می کند.
 (۲) اگر از نوع مستفیض باشد مطلقاً افاده علم می کند.
 (۳) اگر مقرون به قرینه باشد افاده علم می کند.
 (۴) مطلقاً افاده علم نمی کند.
- ۷۸- کدام مورد درباره صفات راویان خبر متواتر صحیح است؟
 (۱) هم اسلام و هم عدالت و هم اختلاف انساب راویان، شرط است.
 (۲) اسلام، عدالت و اختلاف انساب راویان، هیچ کدام شرط نیست.
 (۳) اسلام راویان، شرط است ولی عدالت و اختلاف انسابشان شرط نیست.
 (۴) اسلام و عدالت راویان شرط است ولی اختلاف انسابشان شرط نیست.
- ۷۹- اتفاق نظر مجتهدان امت اسلامی در عصری از عصور بر حکم شرعی یک مسئله، اجماع گفته می شود. اگر در دوره ای فقط یک مجتهد وجود داشته باشد کدام رأی صحیح است؟ قول آن مجتهد .....
 (۱) هم اجماع است و هم حجت، زیرا قول او به منزله قول تمامی مجتهدان است.
 (۲) اجماع نیست ولی حجت است، زیرا تنها رأی ابراز شده در آن مسئله است.
 (۳) نه اجماع است و نه حجت، زیرا اتفاق نظر یا وجود جمع، معنی می یابد.
 (۴) مطابق تعریف، اجماع است اما در واقع اجماع نبوده و حجت هم نیست.
- ۸۰- کدام گزینه در تعریف «تحقیق المناط» صحیح است؟
 (۱) مقارنه الحکم للوصف المناسب له
 (۲) اثبات العلة فی آحاد صورها
 (۳) تعیین العلة بإبداء المناسبة بینها و بین الحکم
 (۴) حذف الوصف الظاهر و اناطة الحکم بما هو اعم منه
- ۸۱- در مبحث قیاس، یکی از قواعد علت، «مطالبة» است، منظور از «مطالبة» چیست؟
 (۱) منع علیه الوصف
 (۲) القول بما اقتضاه الدلیل
 (۳) وصف اشتملت علیه العلة
 (۴) ثبوت الحکم لثبوت العلة أبدأ
- ۸۲- کدام واژگان، عبارت زیر را به درستی کامل می کند؟
 «..... ان اعتبر عينه فی عين الحکم بنص او اجماع .....»
 (۱) الملائم - فالمؤثر
 (۲) المناسب - فالملائم
 (۳) الملائم - فالمناسب
 (۴) المناسب - فالمؤثر
- ۸۳- اقتران وصف ملفوظ با حکم، به نحوی که اگر جز آن وصف یا شبیه آن، علت حکم به شمار نیاید و اناطه حکم به غیر آن مخیل به بلاغت شارع باشد؛ بیانگر کدام یک از مسالک العله است؟
 (۱) شبهه (۲) ایما (۳) دوران (۴) مناسبت
- ۸۴- از نظر شافعیه کدام گزاره درباره «استحسان» صحیح است؟
 (۱) به معنای عدول از قیاس به استناد حدیث ضعیف، صحیح است.
 (۲) به معنای عدول از دلیل به استناد عرف، صحیح است.
 (۳) به معنای عدول از قیاس به قیاس قوی تر، صحیح است.
 (۴) مطلقاً مردود است.

- ۸۵- عبارت «ثبوت امر فی الثانی لثبوته فی الاول لفقده ما یصلح للتغییر» تعریف کدام گزینه است؟
 (۱) قیاس جلی (۲) استصحاب (۳) قیاس خفی (۴) قیاس مساوات
- ۸۶- کدام یک از موارد در باب «اجتهاد» نادرست است؟
 (۱) بطلان نکاح سابق به دلیل تغییر اجتهاد در صحت شروط نکاح
 (۲) عدم ضمان مجتهد در صورت ائتلاف اموال با اجتهاد وی و تغییر فتوا
 (۳) لزوم نقض اجتهاد سابق با اجتهاد لاحق در صورت مخالفت با قیاس جلی
 (۴) عدم وجوب اطلاع به مستفتی در صورت تغییر اجتهاد به دلیل امکان تغییر مجدد اجتهاد
- ۸۷- از نظر جمهور علمای شافعیه کدام گزاره درباره «خلو زمان از مجتهد» صحیح است؟
 (۱) نظراً جائز نیست و لذا واقع هم نشده است.
 (۲) نظراً صحیح و وقوع آن هم ثابت شده است.
 (۳) نظراً جائز است ولی وقوع آن ثابت نشده است.
 (۴) نظراً جائز است ولی وقوع آن در آخر زمان خواهد بود.
- ۸۸- کدام گزینه در مورد تجدیدنظر مجتهد و استفتای مقلد صحیح است؟
 (۱) تکرار واقعه برای مجتهد و تکرار سؤال برای مقلد، تجدیدنظر و استفتا را برای آنان واجب نمی‌گرداند.
 (۲) تکرار واقعه برای مجتهد و تکرار سؤال برای مقلد، تجدیدنظر و استفتا را برای آنان واجب می‌گرداند.
 (۳) تکرار واقعه برای مجتهد، تجدیدنظر را برای او واجب نمی‌گرداند ولی تکرار سؤال برای مقلد، استفتا را بر او واجب می‌گرداند.
 (۴) تکرار واقعه برای مجتهد، تجدیدنظر را برای او واجب می‌گرداند ولی تکرار سؤال برای مقلد، استفتا را بر او واجب نمی‌گرداند.
- ۸۹- کدام گزینه در مورد «مقلد مذهب» صحیح است؟
 (۱) اجازه خروج از مذهب در مسائلی که به آن عمل نکرده است را دارد ولی تتبع رخص برای وی جایز نیست.
 (۲) مطلقاً اجازه خروج از مذهب را ندارد ولی می‌تواند از میان اقوال مذهب خویش، به یکی عمل کند.
 (۳) اجازه خروج از مذهب در تمام مسائل را دارد ولی اجازه تتبع رخص ندارد.
 (۴) اجازه خروج از مذهب و تتبع رخص دارد.
- ۹۰- کدام مورد مطابق رأی اصحاب اصولیان شافعی درباره «تتبع رخص» صحیح است؟
 (۱) در مواردی که فرد به آن عمل کرده جایز نیست اما در مواردی که به آن عمل نکرده جایز است.
 (۲) برای فرد ملتزم به مذهب معین صحیح است ولی برای غیرملتزم صحیح نیست.
 (۳) برای فرد ملتزم به مذهب معین جایز نیست ولی برای غیرملتزم جایز است.
 (۴) نه برای فرد ملتزم به مذهب معین جایز است و نه برای فرد غیرملتزم.

